

מבחן שו"ע יור"ד סימנים צט, ק, קא, קב, קג

1. חלב שנשפך לתוך סיר עם עופות, האם יכול לשער כנגד כל תכולת הסיר או שצריך להוציא את העצמות מכלל החשבון. והאם יכול לצרף את עובי הסיר לחשבון ס'.
2. א. אשה הכינה בער"ש תבשיל חלבי ושמה בתום לב תבלין של אבקת מרק עוף [בדר"כ אבקת מרק זו היא פרווה], אח"כ הוסיפה עוד מים לתבשיל וכעת יש ס' בתבשיל כנגד אבקת המרק. דא עקא, שהתברר לבסוף שאבקת המרק הינה בשרית ושאלתה בפיה – האם התבשיל מותר. ב. מה הדין באופן הנ"ל אך שמה לב שהאבקה היא בשרית טרם הוסיפה המים ובכל זאת הוסיפה מים במזיד, פרט האם צריכה לזרוק התבשיל או להביאו לבני ביתה או לשכנים.
3. מה הדין באופנים הבאים, נמק! א. איסור יבש שהתערב עם ב' חתיכות היתר מב"מ ונפל אח"כ איסור נוסף כמין האיסור הראשון וכעת יש ב' חתיכות היתר וב' איסור מב"מ. ב. איסור יבש שהתערב עם ס' חתיכות היתר מין בשאינו מינו ואח"כ התווסף עוד איסור יבש וכעת אין ס' כנגד האיסור. ג. חלב שנפל למים ויש ס' כנגדו, האם מותר לערב מים אלו עם בשר.
4. אשה הכינה עוגה ושמה 3 כפות סוכר מחבילת הסוכר שבביתה. אחר שגמרה לאפות העוגה שמה לב שיש בחבילת הסוכר נמלים. כתוב פסק הלכה מנומק מה לדעתך דין העוגה.
5. פסק השו"ע הלכות שחיטה [יח, יא] וז"ל: "השוחט בהמות רבות או עופות הרבה, צריך לבדוק בין כל אחד ואחד; שאם לא עשה כן ובדק באחרונה ונמצאת סכין פגומה, הרי הכל ספק גבילות ואפילו הראשונה". הנהוג במשחטות היום שאחר 100 עופות [בערך] בודק השוחט את סכיניו, וארע מקרה שאחר ששחט ובדק נמצא סכין פגומה וממילא כל העופות ספק גבילה. דא עקא שנתערבו 100 עופות אלו עם עוד אלפי עופות אחרים ואיננו יודעים איזה הם. מה לדעתך דין תערובת עופות אלו- ציין האם משנה מתי נמצאת הפגימה טרם מריטת הנוצות או אחריה.
6. כתוב השיטות והסברות בענין כלי הבלוע איסור שהתערב עם כלי היתר. רשות: כתוב לפ"ז מה הדין לדעתך בכלי לא טבול שהתערב עם כלים טבולים.
7. א. קי"ל שמי המזגן הינם מוקצה בשבת מדין 'נולד', וארע מקרה ובשבת טפסף המזגן בתוך הבית ואם יניחו כלי לקבל המים הרי הוא 'מבטל כלי מהיכנו' ואסור. האם הפתרון להניח מים בכלי ועי"ז המים של המזגן יתבטלו במים הנמצאים בכלי נכון הוא ע"פ דיני תערובות? ב. רשות: כתב הרמ"א אור"ח סי' שי"ח ס"ב וז"ל: "ואם קצץ פירות מן המחובר לחולה בשבת, אפי' היה חולה מבע"י, אסור לבריא בשבת משום שגדל והולך בשבת ויש בו משום מוקצה" כתוב מהיכן נסתר דין הרמ"א מהחומר הנלמד.
8. כתוב בקצרה הדין באופנים הנ"ל: א. דשיל"מ מין באינו מינו, ומדוע. ב. תערובת חמץ בפסח מין במינו משעה ו' ולמעלה בער"פ. ג. נשבע שלא יאכל ככר זה והתערב בכרות אחרות.
9. א. מהיכן נלמד דין איסור נטל"פ שמותר, ואיך נלמד משם דין נטל"פ בתערובת אף שלא נפגם לגמרי. ב. איסור שהתייבש כעץ ואינו לא מושבח ולא פגום, האם אוסר תערובתו.
10. קדרה שבישל בה בשר בחלב ואח"כ בישל בה מים, ממתי מונים מעל"ע, ומדוע: א. הבב"ח ביחד והמים אח"כ והכל התבשל ביום א'. ב. הבשר וחלב ביחד ביום א' בערב והמים ביום ב' בבוקר.

תשובות

1. מצאנו ג' שיטות בראשונים לענין עצמות האיסור. א. מצטרפות להיתר- שו"ע. ב. מצטרפות לאיסור. ג. אין מצטרפות לא לאיסור ולא להיתר- רמ"א. אמנם כו"ע מודו שעצמות ההיתר מצטרפות להיתר, וממלא בנידון דידן פשוט שעצמות ההיתר יצטרפו להיתר. אף שהביא בדק הבית דעת ר"ו שרק במין במינו מצטרפות עצמות ההיתר, לא קי"ל הכי. ולענין גוף הקדרה, מבואר בשו"ע צט, א. שאין מצטרף גוף הקדרה להיתר אמנם הבלוע בקדרה נחלקו בו הראשונים ונחלקו הפוסקים בהבנת מחלוקתם. לדעת הט"ז והש"ך: באופן שהיה בתחילת הבישול היתר מרובה ולא יודע בכמה, ובסוף הבישול אם ישער באומד יפה נמצא

שיש ס' כנגד האיסור- לדעת רש"י שרי ולדעת הרשב"א שרי רק מין במינו וכן פסק שו"ע. ואילו לדעת פמ"ג ורעק"א נחלקו הראשונים רק באופן שידע בתחילת הבישול שיש ס' כנגד ההיתר וכעת אין ס' ואם ישער באומד יפה יש ס'. שדעת רש"י להקל גם במין בשאינו מינו ואילו לדעת הרשב"א אין להקל אלא מב"מ. העולה להלכה: היות שבמקרה דנן התערובת היא מין באינו מינו אף אם ידע שיש ס' בתחילה וכעת אין ס', אין משערים במאי דבלעה קדרה. ובעיקר יש להוסיף דעת מהרש"ל שהובא בש"ך [צט, ו] שאין לשער כלל במאי דבלעה קדרה כי אין לנו לעמוד על שורש שהדבר כמה בלעה.

2. א. במקרה זה האשה ביטלה איסור לכתחילה בשוגג, וקיי"ל שהביטול חל ולכן התבטל מותר לכולם. הן אמת שדעת הסמ"ג לפי פירוש נקוה"כ [צט, ב] שאף אם ביטל בשוגג קנסין שוגג אטו מזיד [וכדעת ר' יהודה בגמ' גיטין נג:]: לא קיי"ל הכי. אלא שיש לדון האם התבטל נעשה חנ"נ ונחלקו בדבר הרמ"א והש"ך, דעת הרמ"א שהיות ולא נודע שנפל הבשר לתוכו לא אמרינן חנ"נ כשלא נודע ומקורו באו"ה. והש"ך סקט"ו האריך לחלוק על הרמ"א היות והטעם נרגש מה לי נודע או לא נודע סו"ס נעשה חנ"נ. ולהלכה נקטו הפוסקים כהש"ך, אלא הביא הפת"ש בשם המנח"י להקל לח בלח בהפסד מרובה כרמ"א, והרעק"א כתב שמי שמקל כרמ"א בהפסד מרובה או לצורך שבת 'אין מזחחים אותו' ולמד כן הרעק"א שזו כוונת הפמ"ג בשפ"ד טו עיי"ש. אלא שהמעייין בפמ"ג יראה שנקט להקל רק בשאר איסורים ולא בב"ח והיות ובמקרה דנן האיסור הוא בב"ח לא נקל אף בער"ש. והעולה להלכה: במקרה דידן היות והתערובת הינה בב"ח אין להקל אף בער"ש¹. ב. מקרה זה הוא ביטול איסור לכתחילה במזיד, שהדין שאסור למי שביטל וכן למי שהתבטל עבורו, ולכן לה ולבני ביתה יש לאסור ואילו לשכנים יהיה מותר לתת. ולדעת המהרש"ל המובא בט"ז, גם לבני ביתה אפשר שיהיה מותר אם לא ידעו שמבטלים עבורם, אלא שכבר הביא הרעק"א שבשו"ת הריב"ש מוכח שחולק על מהרש"ל. ובשו"ע [צט, ו] פסק שבאיסור של דבריהם אם נפל לתערובת ולא התבטל וכעת מוסיף על התערובת במזיד- שרי. וכתב הפמ"ג במשב"ז שלפ"ז עוף שעירב עם חלב בשוגג יכול להוסיף עוד חלב ולבטלו שהרי כן פסק הרמב"ם [ובתנאי שלא אומרים חנ"נ בדרבנן] ואם כן גם במקרה זה יהיה מותר התבטיל אף שהוסיפה במזיד. ולדעת הרמ"א שפסק אף באיסורים דרבנן אין להוסיף על התערובת ולבטלו – הוי ביטול במזיד ואוסר התבטיל. ויש לסייג שאף לדעת השו"ע יש לאסור ע"פ מש"כ הרעק"א שגם השו"ע לא התיר אלא באופן שנפל האיסור להיתר בעצמו שאז יכול להוסיף עליו ולבטלו אבל אם נפל בשוגג לא יכול להוסיף עליו לבטלו. ובמקרה דידן הואיל ושמה בשוגג בתחילה את האבקת מרק, אין היתר אף לדעת השו"ע להוסיף לתבטיל וחזר הדין כדברי הרמ"א. והעולה להלכה: לכו"ע מותר התבטיל רק למי שלא התבטל עבורו.

3. א. פסק הרמ"א [צט, ו] שבכל האופנים אומרים חו"נ, ולשיטתו יש לאסור תערובת זו. אלא שכתב הש"ך סקכ"א שבאופן זה יש להתיר היות וכל הסיבה לומר חו"נ הינה שיחזור האיסור ויתן טעם, ובמקרה דידן אין נתינת טעם וגם אין חשש שמא יבשל ויתן טעם כי הוי מב"מ ולכן יש להתיר שלא אמרינן בזה חו"נ. אלא שלא מלאו ליבו להתיר אלא בהפסד מרובה. ב. באופן זה גם הש"ך מודה לאסור היות ויש חשש שמא יבשל ויתן טעם. והביא הש"ך דברי או"ה שפסק להקל גם באופן זה שלא אומרים חו"נ וביאר הש"ך כוונתו שאו"ה לשיטתו שמין באינו מינו יבש ביבש לא בטל חד בתרי משום שאפשר להכיר האיסור ורק בס' בטל כי אי אפשר להכירו ולכן היתיר באופן זה כי סו"ס כבר בטל מחמת מיעוטו וא"א להכירו, אבל לדידן שאוסרים מין באינו מינו חד בתרי משום החשש שמא יבשלם ויתן טעם ויחזור להיות איסור תורה- יש לאסור התערובת באופן זה. ג. כתב הרמ"א [צט, ו] להתיר לערב המים עם בשר היות והתבטל החלב. וכתב הרעק"א שהרמ"א חולק בזה על דעת הרי"ף שהחשיב אופן זה כדבר שיש לו מתירין הואיל ויכול לאכול המים עם חלב [אף שהוי מין באינו מינו]. וממילא לדעת הפוסקים שהובאו בפת"ש ס"ס ק"ב שחששו לדעת הרי"ף, אף במקרה דידן יחושו לאסור לערבו עם בשר מדין דשיל"מ. ועיין פמ"ג [שפ"ד קב, יא] שהכריע דלא כהרי"ף.

4. קיי"ל בסו"ק' שנמלה חשיב בריה ולא בטלה אף באלף ולכן היה מקום לאסור היות ויש חשש שמא יש נמלים בעוגה ואינם בטלים. אלא שבמקרה זה ישנו רק ספק אם יש נמלים

¹ הן אמת, שהסתפקתי בדבר זה, היות ואפשר להבין כוונת הפמ"ג שרק בב"ח דאורייתא מחמיר דלא כהרמ"א מכל דין דאורייתא, אבל בשאר איסורים וכן בב"ח של עוף בחלב יש להקל בער"ש כרמ"א, ולפ"ז בנידון דידן אכתי יש להקל בער"ש. אלא שראיתי בבדי השולחן סקנ"ב שכתב בפשיטות כוונת הפמ"ג להחמיר בכל בב"ח, ואיני יודע מנין לו פשיטות זו.

בתוך העוגה כי לא יודע בוודאות שהיו בכפות ששם בעוגה נמלים, אמנם עדיין אין ספק זה מועיל להקל, שכבר כתב הט"ז [ק, א] שאם יש ספק האם האיסור הוא בריה תולים להקל מדין ספק דרבנן לקולא, אך אם הספק הוא באיסור האם הוא איסור תורה וודאי בריה הוא אמרינן ספק דאורייתא לחומרא. ובנידון זה הספק הוא האם נפל איסור תורה וודאי שבריה הוא והיות והספק הוא באיסור יש להחמיר מדין ספק דאורייתא לחומרא. ויש להוסיף שבמידה ונמצא בחבילת הסוכר ג' נמלים יש לאסור מכח דברי השו"ע שירקות שנמצאו בהם ג' תולעים יש לאסור את שאר הירקות וה"ה כאן לענין חבילת הסוכר². והעולה להלכה: יש לאסור את העוגה באכילה. [ובמגילת ספר (בסופו) כתב דברים אחרים והנראה לענ"ד כתבת].

5. נידון זה הינו תערובת של יבש ביבש מין במינו שמבואר הדין בסי' קט שבטל חד בתרי ורק מצד חומרא יש להוציא כנגד חתיכות האיסור ולא מעיקר הדין כמבואר שם. אלא שעדיין יש לדון שאין עופות האיסור בטלים מדין חהר"ל. ובזה נחלקו הראשונים האם תרנגולת בנוצתה חשיב חהר"ל, דעת הרא"ש שחשיב חהר"ל ודעת הר"ן שאינה חהר"ל. והביא השו"ע [קא, ג] ב' הדעות (עיי' בהגר"א יב). ופסק הרמ"א שחהר"ל נחשבת אף שהיא שלמה אך תרנגולת בנוצתה אינה חהר"ל כי צריכה תיקון גדול. ומעתה יש לדון האם בזמנו שעושים המריטה ע"י מכונה אפשר שלא נחשב תיקון גדול ולכן אף בנוצתה תחשב ראויה להתכבד. ועוד יש לדון אימת נודעה התערובת, כי אם נודע אחר המריטה כתב הפת"ש בשם הרדב"ז שהיות ובזמן שנודעה התערובת היתה כבר ראויה להתכבד חשיב ראויה להתכבד.

6. הסברות לומר שכלי שבלוע עם איסור שהתערב עם כלים אחרים לא בטיל: א. דעת מהר"ל שהיו דשיל"מ היות ואפשר בהגעלה ולא נחשב שצריך להוציא הוצאות כי הוצאה מועטת היא. ופסק הש"ך [קב, ח] כמותו כשאר הפס"מ. ב. דעת הרא"ה משום שהיו כהוכר האיסור שיכול להפרידו. ועוד שיש חשש שיתן אח"כ האיסור טעם. ג. כתב הש"ך שלחכות אחר מעל"ע אין בזה הוצאות וכלפי זה ודאי הוי ישל"מ ויש לעשות כן אף בהפס"מ. הסברות לומר שכלי זה בטל בתערובת עם כלים אחרים: א. בלוע בכלי רק טעם ובטעם בלבד אין דין דשיל"מ, וכן דעת הרמ"א ס"ד וכן דעת המשאת בנימין [ובכל זאת אסר המשאת בנימין להשתמש בכל הכלים ביחד], והש"ך חולק על יסוד זה וסובר שבבלוע גם יש דין דשיל"מ ועוד שהכלי עצמו נחשב לאיסור מצד עצמו ולא משום הבלוע [שפ"ד, ח]. ב. כל מקום שצריך להוציא הוצאות לא נחשב לדשיל"מ- רשב"א. וכן פסק שו"ע [קב, ג], אמנם דעת הט"ז [שם, ח] שבכל זאת יש להגעיל הכלים שמא ישתמש בכולם יחד ויערב התבשילים. ג. דעת מהרש"ל שהיות ואין הדבר בא ממילא ואין מצוה לעשותו לא נחשב לדשיל"מ. ד. רעק"א [הובא בפת"ש ו] סובר שאף כאשר הדבר נפגם עדיין יצטרכו להגיע לביטול ברוב והדבר לא יהיה היתר בלא ביטול ברוב- אין בזה דין דשיל"מ. ה. הנוב"י [בפת"ש שם] ביאר שהיות ורצונו של האדם להשתמש בכלי גם היום וגם מחר אין בזה דשיל"מ, כי א"א לומר 'עד שתאכלנו באיסור תאכלנו בהיתר' כי צריך גם באיסור וגם בהיתר. ו. הבלוע בכלי נחשב לאינו מינו עם הכלי, ואף שהכלי עם הכלי נחשב למין במינו, הבלוע שהוא האיסור נחשב לאינו מינו ובאינו מינו אין דין דשיל"מ- אר"ה המובא בנקוה"כ. רשות: נחזי אנו, כלי שאין טבול אין בו טעם של בלוע אלא הוא עצמו האיסור, וממילא סברות א', ו'. לא קיימות. כמ"כ אפשר שלא קיימת סברא ג' כי יש מצוה להטביל כלים. גם יש לדון אם נחשב שצריך להוציא ע"כ הוצאות ולא תהיה קיימת סברא ב'. גם סברא ד' אינה קיימת כי אין צריך להגיע לידי ביטול ברוב. ולפ"ז ודאי יחשב לדשיל"מ ולא יתבטל. אלא שאכתי קיימת סברת הנוב"י. אמנם אם התערב בהרבה כלים שטבולים ויש בזה טורח גדול לטבול, יש להקל שלא אמרינן דשיל"מ כשיש טורח מרובה כמבואר בחכמ"א נג, כג. [עוד יש לדון שלא יבטל הכלי מדין דבר שבמנין, ואכ"מ].

² יש להוסיף הערה חשובה, שלכאורה מבואר בשו"ע שרק אם יש ג' נמלים יש לחוש לעוד נמלים אבל אם יש רק ב' נמלים הכל שרי וא"כ מדוע אסרנו את העוגה ביש רק ב' נמלים? אלא שבאור השו"ע שאם יש ג' נמלים יוצר הדבר חזקה שיש כאן נמלים ולכן גם אם יש ספק שמא נימוחו הנמלים עדיין יש לאסור מדין ספק לחומרא. אבל כשיש רק ב' נמלים ויש ספק האם יש עוד נמלים ויש עוד ספק האם נימוחו הנמלים – מקילים מדין ס"ס. אך כאשר אין ספק אם נימוחו הנמלים יש לאסור אף בב' נמלים כי יש רק ספק אחד [עיי' בדה"ש]. וא"כ בנידון דידן אם יש ספק שמא נימוחו הנמלים יש להיתר בב' נמלים ולאסור בג' נמלים, אך אם ודאי שלא נימוחו יש לאסור אף בב' נמלים. עוד ראיתי להעיר שלכאורה היה מקום לדון שהיות ולקח מהסוכר הנגוע לתוך העוגה, נאמר 'כל דפריש מרובא פריש' ונתלה שלקח רק סוכר שהוא הרוב ולא נמלה. אמנם זה אינו, דהיות והספק מתעורר בסוכר הוי 'כל קבוע כמחצה על מחצה דמי'.

7. א. בלא להכנס לסוגיית 'גרף של רעי', פתרון זה יש בו חסרון, היות ומי המזגן הינם דשיל"מ ככל מוקצה שיש לו מתירים ביום א' אינם בטלים במי הכלי³. ואין נכון לומר שמיד מגיעים לכלי ומתבטלים טרם הספיקו להיות מוקצה, שהרי אין הדבר כן אלא נוצרים במזגן ורק אח"כ מגיעים לכלי [ואין נכון להגדיר זאת בתור בסיס לדבר האוסר והמותר, דהיינו מים היתר ומים איסור, כי כעת הכל תערובת אחת והתערובת אסורה בכולה ונחשב שיש כאן רק איסור]. ואף אם נאמר ששייכת כאן סברת הנוב"י שהובאה בפת"ש שרק באוכל שייך דשיל"מ ולא בטלטול היות ורוצה לטלטל גם היום וגם מחר, עדיין יש חסרון שאחר שהמים של המזגן יתרבו יהיה בהם דין חו"נ כמבואר בסי' צ"ט ס"ו [אלא שאולי אין בזה בעיה של ביטול כלי מהיכנו כי כאשר שם את הכלי טרם היה רוב והרוב נוצר אח"כ ולא הוא ביטל הכלי מהיכנו]. ולכן הפתרון הנכון להשים חפץ בתוך הכלי ואכ"מ. ב. ברמ"א סי' ק"ב ס"ד מבואר שאם דשיל"מ נוצר בתוך כדי תערובת- בטל הוא. וגם במקרה זה תוספת הפרי היא מוקצה מתערבת מיד עם הפרי שאינו מוקצה ולכן יש להתיר. וכן הקשה המג"א שם עיי"ש.
8. א. דין דשיל"מ נאמר רק בתערובת מין במינו ולא במין בשאינו מינו. ונאמרו בזה ב' ביאורים. 1. הת"ח ביאר שכאשר התערובת היא מין במינו נקראת עדיין על שם האיסור מה שא"כ במין באינו מינו. ב. הר"ן ביאר שמין במינו לא בטל כי אין מה שיבטלו, אלא שתמיד חכמים הולכים בתר האיסור וההיתר ובדשיל"מ גם האיסור נחשב כמין ההיתר ולכן כאשר גם המין שווה וגם באיסור כמעט שווה נחשב לרבנן מין במינו ולא בטיל. ויש לציין שדעת ספר הישר שגם במין שאינו מינו אומרים את הכלל דשיל"מ לא בטיל. ב. לדעת המרדכי חמץ בפסח אינו דשיל"מ כי יהיה אסור שוב בפסח הבא. ואילו לדעת הרמב"ם חמץ בפסח נחשב דשיל"מ ולכן גם בער"פ יחשב דשיל"מ ולא יבטל. והובאו ב' הדעות ברמ"א ס"ס ק"ב. ומהרש"ל החמיר כרמב"ם. ג. בפת"ש ס"ס ק"ב הביא מחלוקת בזה, ותורף המחלוקת האם רק נדר נחשב דשיל"מ כי מצוה להשאל עליו אבל בשבועה אין להשאל ולכן אף שבידו להשאל- אין זה נחשב דשיל"מ. או שמא כל שבידו נחשב דשיל"מ ואף שבועה בכלל. ונראה שנחלקו בזה שו"ע ומהרש"ל, שלדעת השו"ע [קב, ב] כל שבידו הוי דשיל"מ ואף שבועה בכלל ולדעת מהרש"ל רק נדר משום שמצוה להשאל עליו.
9. א. כתוב בתורה 'לא תאכל כל נבלה לגר אשר בשעריך תתנה ואכלה' ולמדה מכך הגמ' ע"ז סז: שרק מה שראוי לגר הרי הוא בכלל נבלה, ואם אינו ראוי לאכילת גר אינו בכלל נבלה. ומכאן נלמד איסור שנפגם מאכילת אדם הרי הוא היתר. ואם נפל לתערובת אף שאין האיסור פגום לגמרי אלא רק פגום קצת ופגום קצת התערובת- התערובת מותרת. ונחלקו הרשב"א והר"ן בלימוד זה. דעת הרשב"א שתערובת איסור הפוגמת קצת מותרת מדין טעכ"ק [ולא מדין נבלה עצמה] דהיות וכל הסיבה לאיסור תערובת עם נבלה הוא מכח טעמה שנותנת בשאר, כאשר נותנת טעם פגום ולו במקצת- שוב אין בטעם זה דין טעכ"ק. והקשה ע"ז במשב"ז [קג, א], שהרי סו"ס מורגש כעת טעם האיסור בתערובת אף שפגום קצת וחץ אוכל יטעם ומדוע שלא יאסור טעם זה, ועיי"ש שכתב לבאר שהואיל והטעם פגום אין זה נחשב להכרה בטעם. ודעת הר"ן שכל ההיתר נלמד מנבלה, דהיינו שמפסוק זה נלמד שאם אין הנאה לאדם מהנבלה- אינה אסורה לו, ולכן גם תערובת עם טעם שפגום קצת שרי כי אין לו הנאה מהנבלה, ולפ"ז כתב הר"ן שאם התווספה הכמות אף שירדה האיכות אבל טוב לו יותר בתוספת הכמות- אסורה התערובת. ועיי"ן שו"ע ס קג, ב שהביא ב' הדעות להלכה. ובשו"ת רעק"א קסו, הרחיב דברי הר"ן יותר וכתב שבאופן שהרוב הוא נבלה ומיעוט היתר, ונתנה הנבלה קצת טעם בפגום בהיתר ועדיף היה לו שלא תתוסף הכמות ולא יתן טעם בהיתר- הכל שרי. היות ואין לו הנאה מנבלה זו, אין זו נבלה שאסרה עליו תורה. ולפ"ד דברי הר"ן יש בהם אופנים שמיקל יותר מהרשב"א ויש אופנים שיחמיר בהם כנ"ל. אמנם עיי"ן חזו"א סי' ל' סק"ב שחלק על הבנת רעק"א ולשיטתו כשיש רוב איסור אף שפגום את המיעוט ולא ניחא ליה בזה- אסורה התערובת עיי"ש. ב. כתב הש"ך [קג, ב] שאיסור שאינו לא מושבח ולא פגום אוסר התערובת והוכיח כן מגי"ה שהתערב צריך ס' לבטלו הגם שפוסקים שאין בגידים בנו"ט ואין טעם לגיד כלל. ובפר"ח חלק עליו דאין ראייה מגיד שכך אסרה אותו התורה מה שא"כ איסור טוב שנעשה יבש כעץ מנלן שאוסר תערובתו. ועוד יש להוסיף שאף גי"ה יש לו טעם עצמי אלא שלא נותן טעם לאחרים כמבואר בחזו"ד וברעק"א ס"ס ק'. מה שא"כ שאר איסורים שאין בהם טעם כלל אחר שהתייבשו כעץ.

³ אך מצד ביטול איסור לכתחילה אין בזה חסרון. כי לא הוא יוצר את האיסור ומבטלו אלא רק מקריב את הכלי כדי שהמים יפלו לתוכו והמים נופלים מעצמם ולא עשה שום מעשה.

10. דעת ספר התרומה שאם בישל איסור בכלי ואח"כ בישל בו מים, יש למנות מעל"ע מזמן חימום המים היות והמים נעשו חנ"נ והטעם היוצא מהכלי אל המים נעשה מושבח ולכן יש למנות מזמן חימום המים. ולדעת השו"ע שלא אמרינן חנ"נ בשאר איסורים דין ספה"ת יהיה נכון רק אם בישל בו בשר בחלב כי רק אז ישנו דין חנ"נ, וכן העתיק בשו"ע קג, ז. דין זה. אמנם דעת הש"ך סי' צ"ד סקכ"ב שאף לדעת הסוברים שיש חנ"נ רק בב"ח, באופן זה אין דין חנ"נ כי רק היתר בהיתר יש חנ"נ וכאן כלפי המים הוי איסור בהיתר. ומ"מ לדעת הש"ך יש לחשוב מזמן חימום המים אך לא מצד חנ"נ אלא מצד שבאיסור לא אומרים את ההיתר של נ"ט בר נ"ט והיות וכאן המים קבלו טעם של איסור – נאסרים ואין בהם דין נ"ט בר נ"ט ולכן יש למנות מזמן חימום המים. אלא שכבר העירו החו"ד והפמ"ג שם, שלפ"ז יש לשער את האיסור רק בחשבון כלפי כמות המים, לדוגמא אם האיסור היה כזית והמים היו כ' זיתים, יש לשער אח"כ את הבלע בכלי כנגד אחד חלקי עשרים מכזית. ודעת הסמ"ק לחלוק על סה"ת וסובר שאין לשער מזמן המים אלא מזמן הבשר וחלב משום שתמיד יש להסתכל על מקור האיסור וביאר כוונתו במשב"ז י' מצד 'אין הנאסר יותר מהאוסר' ואין הלכה כסמ"ק. ודעת הרמ"א [וכן מבואר בת"ח] שאחר שעבר לילה מזמן חימום המים אין לשער מזמן חימום המים אלא מזמן שנבלע האיסור [ונראה מלשונו שביאר כן בדעת השו"ע]. והש"ך חולק וסובר שרק אם בישל בשר בחלב יום א' ומים ביום ב' [כמו האופן הב' של השאלה] יש לשער מזמן חימום הבשר וחלב, אבל אם באופן א' יש לשער מזמן חימום המים. ולא כתב הש"ך טעם החילוק. ונחלקו האחרונים בבאור טעמו. דעת החו"ד-הסיבה להתיר ע"י לינת לילה משום שיש ב' סברות להקל 1. דעת ר"ת שלינת לילה פוגמת. 2. דעת הסוברים שאין חנ"נ [כנראה כוונתו לדעת הש"ך שאין חנ"נ במים כי אינם היתר בהיתר וכבר תמה עליו האמרי ברך דסו"ס כעת עסקינן בדעת השו"ע שלא סובר כהש"ך ולכן ביאר כוונת החו"ד שהספק השני דילמא הלכה כסמ"ק שלא אוסר כלל]. וצריך שב' הספקות יחולו ביחד כדי שיחשב לס"ס, ורק כאשר המים בושלו למחרת חלים ב' הספקות ביחד, אבל אם המים מתבשלים בערב יום א' לא חלים ב' הספקות ביחד ואין כאן דין ס"ס כי ספק אחד מתבטל טרם יהיה הספק השני. דעת רעק"א- דין המים שנעשים חנ"נ הינו דין דרבנן ולכן כאשר בישל את המים בערב יש כאן ודאי חנ"נ דרבנן ומונים לזמן חימום המים, אבל כאשר בישלם ביום עבר הלילה וע"פ ר"ת לא נעשה חנ"נ וא"כ ספק דרבנן לקולא.